

1. 8. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Opakované upomínání dlužníka versus ochrana osobnosti

Existuje již ustálená soudní judikatura zabývající se výzvou věřitele k úhradě dluhu z hlediska jejího obsahu, a to ve vztahu k uvedení hrozby určité sankce v případě nevyhovění výzvě, řešící v této souvislosti možnou protiprávnost výzvy. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2022, č. j. 25 Cdo 3322/2021, je řešena protiprávnost primárně v důsledku opakovaného upomínání dlužníka, konkrétně pak, je řešeno, zda opakovaným upomínáním může dojít k zásahu do osobnostních práv dlužníka.

Co se týče obsahu výzvy k úhradě dluhu, resp. hrozby sankcemi, lze v souladu s ustálenou judikaturou zjednodušeně uvést, že protiprávní není, je-li s výzvou k plnění spojena hrozba zákonem předvídatelné sankce ve vztahu ke konkrétní vymáhané povinnosti, tedy protiprávní není, je-li sankce zákonem dovolený prostředek, který je zároveň určený právě pro konkrétní vymáhanou povinnost. V článku JUDr. Víta Hrnčířika PhD. „Výzva k zaplacení aneb čím vším je věřitel oprávněn hrozit“ uveřejněném dne 15. 12. 2010 na ekonom.cz ¹ tento samotnou legitimitu uvedení hrozby ve výzvě odvozuje odkazem na příklady z právní úpravy, kdy je hrozba užití určité sankce při nezaplacení zakotvena přímo v zákoně, konkrétně např. v daňových předpisech apod. Protiprávnost výzvy může mít civilní i trestněprávní rovinu, obsahem výzvy je možné zasáhnout do práva na ochranu osobnosti dlužníka, lze se ale dopustit i trestného činu vydírání dle ustanovení § 175 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník.

Jak již bylo uvedeno shora, v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2022, č. j. 25 Cdo 3322/2021, je primárně řešeno, zda lze opakovaným upomínáním věřitele zasáhnout do osobnostních práv dlužníka. Konkrétně pak se žalobce žalobou na žalované domáhal zaplacení částky 200 000,- Kč, jakož i uložení povinnosti žalované zdržet se telefonických a osobních kontaktů se žalobcem s tím, že žalovaná při vymáhání dlužné částky nepřiměřeným způsobem zasahovala do jeho soukromí. Obvodní soud pro Prahu 4 žalobu zamítl a Městský soud v Praze k odvolání žalobce rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 4 potvrdil. Soudy vyšly ze skutkových zjištění, že mezi účastníky byla dne 14. 5. 2015 uzavřena smlouva o spotřebitelském úvěru, na jejímž základě žalovaná zapůjčila žalobci částku 15 000,- Kč, přičemž po zahrnutí úroků, poplatků a doplňkové služby měl žalobce žalované hradit částku 27 541,- Kč v dohodnutých týdenních splátkách hotovostně prostřednictvím návštěvy obchodního zástupce žalované. Žalobce dluh řádně nesplácel, v důsledku čehož byl žalovanou písemně i telefonicky informován o aktuálních dlužných částkách a vyzýván k řádnému plnění. Žalobce byl žalovanou v letech 2015 až 2017 kontaktován 9 x písemně a 29 x telefonicky. Soudy dovodily, že kontaktování žalobce nebylo nepřiměřené, jestliže žalobce neplnil svoje povinnosti ze smlouvy. Bylo na žalované, aby se oprávněně domáhala splnění povinnosti žalobce řádně splácet zápůjčku, a proto u žalobce intervenovala, ať už osobně, či telefonicky, to vše za situace, kdy si žalobce osobní návštěvy obchodního zástupce zvolil ve smlouvě. Rozsah ani způsob prokázaných kontaktů nelze hodnotit jako šikanózní a nadstandardní, a tedy podřaditelný pod ustanovení § 81 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. Žalobci žádná morální újma nevznikla, nebyla zasažena ani jeho důstojnost, ani zdraví, ani vážnost, ani čest, když žalobce dlužil žalované konkrétní finanční částky především v důsledku neplnění povinností ze smlouvy. Uložení povinnosti zdržet se telefonických a osobních kontaktů do budoucna pak nepřicházelo v úvahu, neboť v roce 2018 žalovaná pohledávku postoupila na jiný subjekt.

Žalobce podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, ve kterém namítá, že odvolací soud nesprávně právně posoudil otázku, zda opakované upomínání ze strany žalované zakládá nárok žalobce podle ustanovení § 81 a násl. občanského zákoníku, přičemž se domnívá, že pokud nijak nereagoval na upozornění žalované na možnost soudního vymáhání dlužné částky, byla žalovaná oprávněna dlužné částky vymáhat soudní cestou, nikoliv jej telefonicky kontaktovat v průměru 1 x za měsíc a způsobit mu tímto šikanózním a neoprávněným obtěžováním imateriální újmu spočívající v psychické újmě na zdraví. Žalobce dále namítal, že soudy se primárně zabývaly otázkou existence zápůjčky, což však nemůže založit právo žalované jej opakovaně a nepřiměřeně obtěžovat. Nejvyšší soud se plně ztotožnil s názorem soudu prvního stupně a odvolacího soudu, že upomíná-li věřitel přiměřenou formou dlužníka, který je opakovaně v prodlení se splácením svého dluhu v průměru jedenkrát měsíčně, nejde o nepřiměřené a šikanózní jednání dosahující takové intenzity, která by odůvodňovala nárok podle § 81 občanského zákoníku. Dovolací soud dále konstatoval, že pokud se soudy zabývaly primárně existencí zápůjčky mezi dlužníkem a věřitelem v řízení, ve kterém se jedná o náhradu nemajetkové újmy, postupovaly správně, neboť ustálená judikatura soudů totiž zásadně za neoprávněný zásah do osobnosti nepovažuje výkon subjektivního práva, pokud při něm osoba (fyzická či právnická) nevybočila z mezí takto stanovených práv a povinností. Jestliže za předmětných okolností žalovaná žalobce informovala o výši dlužné částky a vyzývala ho k plnění, jednala zcela v souladu se svými právy věřitele, přičemž bylo na ní, zda okamžitě přistoupí k vymáhání dluhu soudní cestou, anebo poskytne dlužníkovi prostor k tomu, aby dluh splnil a nevznikly tak náklady s případným soudním řízením.

Se závěry Nejvyššího soudu vyjádřeného v předmětném rozhodnutí, resp. rozhodnutích soudu prvního stupně i odvolacího soudu, není možno než zcela souhlasit. Závěry Nejvyššího soudu se samozřejmě vztahují k okolnostem konkrétní projednávané věci, tedy lze si jistě představit situaci, kdy opakovaným vyzíváním dlužníka k zásahu do osobnostních práv věřitele dojde.

Obecně pak je možné konstatovat, že při posouzení předmětné problematiky je třeba vyjít samozřejmě z konkrétní četnosti upomínání, ale i např. posoudit jaký je skutečný účel upomínání, kdy v určitých případech může být účelem opakovaného upomínání pouze vyvíjení nátlaku formou šikanózního výkonu práva. Jak uvádí Nejvyšší soud, je zcela jistě právem věřitele rozhodnout se, kdy přistoupí k soudnímu vymáhání pohledávky, nicméně mám za to, že pokud dlužník věřiteli zcela jednoznačně sdělí, že požadovaný dluh neuhradí, zejména např. s odůvodněním, že tento neuznává, neměl by věřitel dlužníka donekonečna opakovaně vyzývat, ale přistoupit k soudnímu vymáhání, přičemž v opačném případě se vyzívání může stát protiprávním.

Přestože primární otázkou předmětného rozhodnutí Nejvyššího soudu je opakované vyzívání, když na této podstatě je založena žaloba i podané dovolání, nejde se při posouzení nezabývat i obsahem a formou upomínání, tedy zásah do osobnostních práv může být způsoben právě v důsledku kombinace důvodů, které právě společně zásah zakládají a jeden bez druhého samostatně by neobstály. V předmětné věci tak např. Nejvyšší soud akcentuje, že žalobce si sám zvolil hotovostní režim splátek formou návštěvy obchodního zástupce žalobce s týdenní frekvencí, korespondence byla zcela přiměřená, neobsahovala žádné agresivní či nátlakové formulace a odpovídala běžnému způsobu upozornění na neuhrazené splátky.

Mgr. Jana Čižmarová

Mgr. Libor Nerad,
advokát

Moreno Vlk & Asociados

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE / ABOGADOS / ATTORNEYS AT LAW
PRAHA - MADRID - BRATISLAVA

MORENO VLK & ASOCIADOS
advokátní kancelář

Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8

Tel.: +420 224 818 736

Fax: +420 224 818 736

e-mail: paha@moreno-vlk.eu

Zdroje:

1. JUDr. Vít Hrnčířík PhD., „Výzva k zaplacení aneb čím vším je věřitel oprávněn hrozit“, ekonom.cz,
15. 12. 2010

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulační požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)